GAZETA LWOWSKA.

W Piątek. **Nro. 59.** 23. Maia 1823.

Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienia C. K. Rządu kraiowego.

I. Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z d. 18. Marca r. b. i stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820, raczył nadać Franciszkowi Ceregetti, uprzywileiowanemu fabrykantowi pokostu do wysuszenia murów, i mieyskiemu malarzowi, mieszkaiącemu na Wideni pod Nrm. 516, pięcletny przywiley na wynalazek zasadzaiący się na tém, że ón za pomocą chemicznie preparowanego pokostu, wszystkie gatunki wiader czyli konwi do gaszenia ognia, tudzież kiszki sikawkowe z mocnego konopnego zwelichu, wodotrwałe, i w téyże dobroci i trwałości ale przytém o połowę taniéy, iak skórzane takież naczynia wyrabia.

Kurs Wiedeński z dnia 14go Maia: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 82 5/16 — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. ——. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez łosy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. — —. — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M K. ——— Kurs na Augsburg za 100 Kur. 100 1/8 Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 907 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpaniia.

Gazety Paryzkie z d. 27. Kwietnia zawieraią następuiącą odezwę Jenerała Barona d'Eroles do Katalończyków:

»Katalończykowie! Woysko, które do waszego kraiu wkroczyło nie przychodzi celem zdobycia, i żadne niecne zamiary niesprowadziły go na ziemię waszą. Szlachetnieyszy zamiar poprzedza ich możną broń, zamiar położenia tamy rozterkom, które Kataloniią niszczą i prawie iuż zniszczyły a na ich mieysce wskrzeszenia pokoiu, porządku i spokoyności. Jeżeli tego szczérze pragniecie, ieżeli serce wasze nie iest zepsute podszeptami i uwodzeniami waszych uciemiężycielów, powinniście to okazać takim sposobem, coby nam nie dał powątpiewać o sposobie myślenia i o uczuciach ożywiaiących was. Im więcéy będziecie się natężać przeciw waszym przeciwnikom, tém prędzéy znikną kłótnie wasze i owe nieszczęścia, pod któremi ięczy kray, co stał się teatrem woyny; lecz przy tém wszystkiem powinniście z nayściśleyszą akuratnością przestrzegać karności i umiarkowania. Przyzwyczaieni iesteście zaciętą niezyźność ziemi, burze i inne chłosty natury, znosić w milczeniu; znoście więc także nieszczęścia znośnieysze i przemiiaiące. Mężowie konstytucyyny naywiększe pozadawali wam ciosy pod pozorem waszego dobra i wolności, są to oklepane iuż obietnice tych wszystkich, co pragną innych przyprowadzić do poddaństwa.«

»Cóż oni innego uczynili iak tylko to, że pola wasze skropili krwią i łzami, że wasze spokoyne siedziby dali na pastwę płomieniom pożerczym, że rozpuścili cugle wszelkim namiętnościom i z barbarzyństwem dzikie narody przewyższaiącem władali osobami i własnościami? Nie wzywam was do pomszczenia się za tak okropne występki, gdyż wystawiłoby to wielu niewinnych na podobne gwałtowności. Postępowanie, które wam tu za skazówkę przepisuie iest daleko szlachetnieysze i godnieysze waszego charakteru. Powinniście to udowodnić, że sprawiedliwość i religiia — te próżne marzenia naszych nieprzyiaciół — są głęboko w sercach waszych wyryte. Macie prawo oskarzać winowaycę i dawać zbrodni iego dowody, lecz ten, kto pozwoli sobie środków gwałtownych przeciw osobóm, albo przeciw własności, ukarany będzie z całą surowością woyskowego prawa, iakieybądź byłby godności lub stanu. Ten, kto się mści, dowodzi, że się ieszcze obawia, ponieważ boiaźń iedynie iest mściwą. Szlachetne dusze, prawdziwi chrześcianie, karę zostawiaią prawu i nigdy zemsty nieposzukuią.«

»Jeżeli przy innych okolicznościach sami sobie zostawieni doświadczyliście zbawiennych skutków powszechnego zapału, tém bardziéy teraz oddać się iemu powinniście, gdzie wam wspartym od woyska połączaiącego w sobie wszystkie żywioły zwycięstwa nic więcéy się nie pozostaie, iak tylko tryumf zrobić zupełnieyszym i cieszyć się z niego! Oświadczcie

)(

Komnnerosowi i bezrządnikowi, że znayduie się w kraiu, który nim się brzydzi, uderzaycie na niego z boku i z tyłu, gdy przed waszemi ciosami uciekaiąc, będzie się starał uyść zniszczenia i śmierci, a zobaczycie, iak i na tem stanowisku, gdzie ieszcze trzymać się zechce, dosięgnie go zniszczenie.«

»Ziomkowie! Woysko, które przybywa dla powrócenia wam waszey pomyślności, składa się z samych przyiaciół i braci, należy ono do szlachetnego narodu dowodzącego nam, że nieszczęśliwi nie są obcymi we Francyi. Przekonaymy ich, że Hiszpanie są wdzięczni, i że nawet wśród nieszczęścia umieią zachowywać gościnność. Obchodźcie się z Francuzami iak z waszymi braćmi, a potrzebuiących waszego wsparcia poczytaycie za członków iedney i teyże samey rodziny. W ten sposób obchodźcie się z nimi, ażeby powróciwszy do Francyi żaden nie mógł się uskarżać na rojalistycznie myślącego Hiszpana. Zapewniam was, Katalończykowie, że Francuzi nie maią innego życzenia, iak tylko naszego ulubionego Króla wybawić z niewoli, a z Hiszpanii zrobić szczęśliwy i kwitnący naród. Kierowani tym szlachetnym zamiarem, nie mieszaiąc się do naszego wewnętrznego systematu powrócą Francuzi znowu przez Pireney z tém zadowoleniem, którém się zawsze poi godny szacunku naród.«

»Katalończykowie! Stoicie na rozstayney drodze między złém i dobrém; strzeżcie się nieposłuszeństwa, które niezwłocznie zgubęby wam przyniosło, przenosić nad podległość, która przywracaiąc do dawnego stanu prawa tronu i ołtarza, zapewniłaby na zawsze wasz spokóy.«

»La Junquera dnia 20. Kwietnia 1823.«

»Baron d'Eroles.«

Gazety Paryzkie donoszą co następuie pod napisem:

Królewsko-Hiszpańskie woysko Katalonii.

Nayiaśnieysza Wysokość, tymczasowa rządowa Junta Hiszpanii i Indyi wydała do mnie pod d. 9. b. m. (Kwietnia) następuiące depesze:

»JWPanie! Tymczasowa Junta Hiszpanii i Indyi złożona z JW. Don Francesco de Eguia iako Prezydenta, z JW. Barona d'Eroles, z Don Antonio Gomez Calderon i Don Juana Babtisto de Erro ustanowiona sposobem prawnym i potrzebną zaopatrzona władzą teraz właśnie w główney kwaterze miasta Ogarzunu przyznaną została od Xiążęcia Angoulême w imieniu Króla Jmci Chrześciańskiego.«

»Na posiedzeniu dnia dzisieyszego między innemi sprawami, któremi się Junta zatrudniała, uchwaliła, iż JWPan, woysko pod Jego dowództwem zostaiące i wszystkie władze i miasta tey prowincyi, iakoteż i te, na które poźniey urzędowanie JWPana rozciągać się będzie, Juntę rzeczone w zwykłey formie i ze stosownemi uroczystościami uznać macie. Nakazuie się oraz podrządnym władzom, ażeby nadesłały Juncie sądowne zaświadczenie wykonania ninieyszego rozkazu.«

»Uwiadamia oraz Junta JWPana, że téyże iako Ciału, przydany ma być tytuł: »Nayiaśnieyszey Wysokości« a każdemu z członków w szczególności taki tytuł, który mu się wprzódy przynależał.«

»Niech Bóg przez długi lat przeciąg utrzymuie JWPana.«

»Oyarzun dnia 9. Kwietnia 1823.«

»Francesco de Eguia, Prezydent.«

Posyłam JWPanu ninieyszą notę, ażebyś odebrawszy ią mógł się podług niey kierować i wszystko, co w niey zawarte, wykonać ściśle.

Baron d'Eroles.

Wielka Brytania i Irlandyia.

Następuiąca iest zupełna treść wniosku uczynionego dnia 24. Kwietnia przez Lorda Ellenbourgh w Izbie Wyższey:

»Ażeby Królowi Jmci podany był adress, w którym ma bydź nasze nayuniżeńsze podziękowanie złożone JKMości, za udzielone łaskawe pozwolenie, przełożenia Izbie papierów ściągaiących się do naypoźnieyszych układów w Weronie, w Paryżu i w Madrycie zaszłych.«

»Wyrazić ubolewanie nasze, że nie spełniło się życzenie, które okazywał Król Jmć, życzenie utrzymania pokoiu między Francyią i Hiszpaniią.«

»Przełożyć JKMości, iż o tém dowiedzieliśmy się ze sprawiedliwém nieukontentowaniem, iako Król Francuzki nie baczny na wszelkie przełożenia czynione mu ze strony JKMości i niepomny na uczynioną mu niedawno możną pomoc w przywróceniu go na Tron, równie nie pamiętny na prawo, które wszystkie posiadaią Narody, prawo urządzania przez siebie samych wewnętrznych instytucyi swoich, zaczepił Hiszpaniią bez powodu i sposobem, iakiego żadną miarą usprawiedliwić nie można, a którey niepodległość utrzymać we wszystkich czasach szczególnie zaś teraz powinno bydź istotnym celem Angielskiey polityki, ponieważ tego wymaga nieodzownie bezpieczeństwo naydawnieyszego sprzymierzeńca JKMości i bezpieczeństwo własnych posiadłości Króla Jmci.«

»Oznaymić Królowi Jmci, że mocno poganiamy postępowanie Jego Ministrów, ponieważ z powodu Francyi i na iey żądanie, dawali rady Hiszpańskiemu Ludowi, ażeby takie poczynił odmiany w Konstytucyi, które Francyia przekładała, iako warunek pokoiu lub nieprzyiaźni, a Ministrowie ci nieodebrawszy nawet zapewnienia, że gdy Hiszpaniia przystanie na ich rady, zabezpieczy się od obcego wpływu w iey wewnętrzne sprawy owszem w całym ciągu wzmiankowanych obrad więcey na to obracali starania, ażeby Francyią uratować od hańby i niebezpieczeństwa, nie zaś, ażeby zabezpieczyć korzyści Hiszpanii, które naymnieyszém nawet zezwoleniem na żądania zagranicznego Mocarstwa pod zagrożeniem za karę niewypełnienia onego, zewnętrzną woyną, były w niebezpieczeństwie.«

»Przedstawić JKMości, że wglądnąwszy w całe postępowanie Rządu Francuzkiego, okazywane w przeciągu wzmiankowanych obrad nie wiele mamy zaufania w tém, iakoby tenże Rząd nie miał żadnych zamiarów chciwych sławy lub powiększenia swoich kraiów i nie wierzymy iego zapewnieniu, że szanować zechce niepodległość Portugalii.«

»Zapewnić JKMość, że gdy rozważamy, iż zwycięzkie trzymanie się zasad wykonywanych przez Francyią, poda w niebezpieczeństwo spokoyność każdego Konstytucyynego Rządu i że bezpośrednim skutkiem tego będzie przywrócenie owey przewagi nad Hiszpaniią, czego dostąpić dawno starała się Francyia, naymocniey życzymy tryiumfu Narodowi Hiszpańskiemu w tym sprawiedliwym i chwalebnym boiu, w który w czasie ninieyszym wplątany został.«

»Oświadczyć JKMości, że podług mniemania tey Izby, razny, stanowczy i niedwuznaczny krok polityki we wszystkich stosunkach Francyi i Europy mógłby był iedynie zapobiedź wybuchowi woyny, do którey, czego się mocno lękamy, kray będzie wielkiemi niebezpieczeństwami wplątany, a to nie za długo i w okolicznościach sprowadzonych napływem rozmaitych trudności.«

Przeciwnie adress przez Lorda Grenville w formie dodatku przełożony iest następuiącey osnowy: »Zapewnić JKMość, że Izba zupełnie przystała na wszystko, co Ministrowie JKMości robili i że z nimi działała wspólnie; przyznać i wyrazić przekonanie, że Jego Król. Mość starał się o utrzymanie pokoiu w Europie, lecz oraz ubolewać nad tém, że te usiłowania były bez owocne; okazać ukontentowanie z tego, że JKMość nie wpływa do tey woyny, którey ani korzyści, ani honor kraiu nie wymagaią. Daley zapewniać miał ów dodatek, że Lordowie przystali na zasady zawarte ogólnie w tych papierach, a ściągaiące się w szczególności do zapytania Hiszpańskiego. Adress miał się kończyć przełożeniem Izby, że utrzymanie pokoiu było zgodne z naszą polityką i miał oraz zapewnić, że Lordowie są gotowi każdego czasu wspierać JKMość radą i uczynkiem we wszystkich środkach, które Król Jmć poczyta ze potrzebne do utrzymania sławy Narodowey, sprawiedliwey godności Korony, praw i własności Narodu.«

Potém miał Xiążę Buckingham (szwagier Lorda Grenvilla) następniącą mowę, którą Kuryier Londyński słusznie zachwala: »że zawiera zasady, iakie przyzwyczaieni byliśmy słyszeć w lepszych czasach z ust Ministrów — zasady oparte na gruntownych prawidłach Rządu Monarchicznego i obywatelskiego porządku, a które nieśmiertelny Pitt w nayciemnieyszych godzinach doświadczenia z niewzruszoną zatwierdzał stałością.«

Szlachetny Xiążę głos swóy rozpoczął zbiianiem zasad wyłożonych w mowach obu szlachetnych Baronów (Lorda Ellenborough i Holland) i twierdził, że ich własne dowody przekonywaią, iak niebezpieczną byłoby dla nas rzeczą wdawać się w tę woynę. Obadway szlachetni Lordowie dowodnie okazali, ile sobie życzą utrzymać pokóy, a przecież właściwy zamiar ich mowy zmierza ku temu, ażeby pokazali, że bylibyśmy dobrze uczynili przystępniąc do woyny. Niech będzie powód iaki chce, woyna zdaie się tu bydź zupełnie panuiącą zasadą, która mu (Xiążęciu Buckingham) przypominała iwa w bayce. Co się tycze obrad Werońskich, podług iego zdania była tam polityka nasza dosyć iasną i czystą, ściśle wypełnili ią Ministrowie i przystaie ón z chęcią na użyte przez nich środki. Szlachetny Xiążę przystąpił potém do rozbierania powodów, dla czego użyta polityka była potrzebną i mądrą i oświadczył, że mieszanie się do woyny między Francyią i Hiszpaniią nietylko byłoby dla Anglii nieroztropne, ale nawet nieodpowiedzialne. To iedynie przyzwoite postępowanie, iakie tylko zachowane bydź może od iednego niepodległego Narodu przeciw drugiemu, przestrzegał w samey istocie Rząd Angielski w sprawie tyczącey się Hiszpanii. Ministrowie wyłożyli bez ogródki obu kraiom niebezpieczeństwa woyny, lecz nie byli obowiązani obstawać na swoiém zdaniu, a tém mniey popierać go przemocą. Nadmieniono o potrzebie utrzymania równowagi w Europie i wskazano

za dowód postępowanie Królowey Elżbiety, gdy podczas iey Rządu Niderlandy napadnięte były; atoli równowaga iest prawidłem, które użytém bydź powinno podług stanu, w iakim się kiedy świat znayduie. Co w tedy użyte bydź mogło, gdy Hiszpaniia miała ieszcze Indyie, a Portugaliia Brazyliią, teraz uchodzić nie może, gdy Rządy tych kraiów znayduią się w innych stosunkach; a utwierdzenie równowagi, gdyby się działo teraz tymże samym sposobem co i dawniey, zamiast, coby miało słabsze Państwa przeciw możnieyszym bronić, przyniesłoby niebezpieczeństwo nie tylko Niderlandom, ale nawet Hannowerowi, a możeby Rossyi zdało osadzenie Wschodu. Twierdzi ón, że neutralność, nie woyna powinna bydź w teraźnieyszych okolicznościach polityką Anglii, a ponieważ wielu szlachetnych Lordów posłało w myślach modły do nieba, póydzie i ón za tym przykładem i nie o to będzie prosił Wszechmocnego, ażeby kray ten był wplątany w woynę, lecz ażeby dłużey używał błogosławieństw pokoiu. (»Słuchaycie! Słuchaycie!«) Ta iest iego modlitwa, że gdyby W. Brytaniia kiedyś przymuszoną była do woyny, niech bóy prowadzi tylko we własney obronie i zapewne nie uniknie nagany szlachetnych Lordów, z przeciwney strony, ieżeli bez namysłu inną doda prośbą, na przykład następuiącą: »gdy kray ten zmuszony kiedyś będzie do wzięcia się do broni, niech nigdy nie walczy za owe zasady, które teraz w Hiszpanii rozgłaszaią, a które i w innych mieyscach są w obiegu.« (Znaki nieukontentowania w ławkach Oppozycyi, które szczególnie okazywał Xiążę Sussex.) Był ón iuż przygotowany na takie przyięcie wyrzeczonych przez niego myśli, a sądzi, że dostoyny Xiążę (Sussex) na przeciwney stronie, dosyć znaydzie dowodów w dzieiach tego kraiu, które go przekonaią o niebezpieczeństwie zdań podobnych. Wyrażone teraz przez niego (Xięcia Buckingham) zasady zawsze ón utrzymywał — w tych to zasadach był wychowany — w całym przeciągu swoiego politycznego życia działał podług nich nieodmiennie. Nie obawia się przyznać tego, że żadną miarą dzielić nie może uczuć tych, których tak mocno obchodzi sprawa Hiszpanii; iest ón iednym z tych, co zapomnić nie mogą okrucieństw, nędzy i spustoszeń woyny rewolucyyney, owych niecnych skutków, które zawsze towarzyszyły rozszerzeniu nauk rewolucyynych w Europie. Ubolewa, że w ninieyszym stanie Hiszpanii nic takiego nie widzi, coby złagodziło iego obrzydzenie moralney trucizny bezrządu. Możeż który z przytomnych tu szlachetnych Lordów rozmyśliwaiąc w gabinecie swoim nad ninieyszym stanem Hiszpanii, położyć rękę na serce i powiedzić, że w chwili teraźnieyszéy nie widzi ducha rewolucyynego doyrzewaiącego w Hiszpanii, równie, iak było w innym kraiu, gotowego do obalenia wszelkich podstaw regularnego Rządu temi samemi środkami i narzędziami, i takiemi politycznemi zamachami, co zawsze podobnym wybuchom towarzyszyły? Uroczyście wzywa ón Ministrów przez lat trzydzieści usiłuiących położyć tamę niszczącemu strumieniowi zasad rewolucyynych, ażeby daléy także postępowali tą samą koleią, którą szli dotąd z tak mężkim i niewzruszonym umysłem. Wzywa ich, ażeby w téy chwili bardziey zachowywali neutralność, gdy upor i zaślepienie zniweczyło pokoy dwu Królestw, i ażeby w czasie ninieyszym nie mieszali W. Brytanii w woynę, która żądałaby tyle ofiar w krwi i w skarbach? a to dla tego tylko, ażeby utrzymać owe pogardy godne zasady, przeciw którym W. Brytaniia w upłynionych trzydziestu latach tak zwycięsko walczyła!« (Słuchaycie!) — Jak wiadomo wniosek Lorda Ellenborough odrzucony został głosami 142 przeciw 48, a dodatek Lorda Grenvilla przyięto.

Francyia.

Hrabia Coetlosquet rozpoczął znowu w Wydziale woiennym swoie urządowanie głównego Dyrektora osobistości.

Dnia 28. Kwietnia ukończyła się sprawa Gońca Francuzkiego. Ze względu na powód skargi, że artykuły Gońca Francuzkiego przełożone z kolei Sądowi, były takiego rodzaiu, iż przez nie powszechna spokoyność mogłaby popaść w niebezpieczeństwo, nakazuie Sąd, ażeby Goniec Francuzki nie wychodził przez dni czternaści, rachuiąc od dnia następuiącego po obwieszczeniu ninieyszego wyroku. Dnia 29. t. m. z tychże samych przyczyn, co i Goniec Francuzki, skazany został Sternik przez Królewski Sąd Paryzki na czternastodniowe zawieszenie. Obadwa Dzienniki odwołały się do Sądu Kassacyynego.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest XLI. Numer Rozmaitości.)

Redakcyia F. Brattera. — Drukiem J. Pillera.